

Voetbalstatistiek

Vanhaezebrouck staafde de Europese prestaties van AA Gent met cijfers. Veel neutrale waarnemers hebben dan weer de indruk dat de intensiteit soms ontbreekt. Die stats vermeldde de coach niet. © BELGA

AA Gent overwintert nog maar eens in Europa. Volgens Hein Vanhaezebrouck niet meer dan normaal. Hij haalde er voor de cruciale wedstrijd de statistieken bij om zijn gelijk te bewijzen. Van de vier deelnemers in groep F in de Conference League had AA Gent over alle wedstrijden het meeste balbezit, de meeste doelpogingen, de meeste doelpogingen *on target*, de minste doelpogingen tegen, de minste doelpogingen *on target* tegen. Zelf kreeg Gent de minste passes in zijn verdedigende derde tegen en leverde het de meeste passes in het aanvallende derde af.

Toch moest Gent donderdag nog vol aan de bak om de tweede plaats en het overleven in de Europese kneusjescup te verzekeren, maar ook daar had hij een verklaring voor. “Alleen de doelpunten hebben we niet gemaakt en we hebben er te veel tegen gekregen.” Zes doelpunten gescoord in vijf wedstrijden is niet veel, erg weinig zelfs. Zes doelpunten tegen is alvast niet meer dan de andere ploegen, maar die hebben meer gescoord.

Heerlijk, een voetbaltrainer die over statistieken begint. Ook interessant zijn het aantal gewonnen duels, gelopen kilometers, hoog intensieve sprints. Die leren veel over de intensiteit waarmee een ploeg in het veld staat. Van AA Gent jaargang 2022-2023 hebben de meeste neutrale waarnemers de indruk dat die intensiteit soms ontbreekt. Die stats werden door de trainer van Gent niet vermeld.

Het statistiekenbetoog van Vanhaezebrouck werd deze week op de korrel genomen op de radio en vergezeld van het commentaar ‘met cijfers kan je alles bewijzen’. Dat is goedkope kritiek. Leg dan uit waarom Vanhaezebrouck een beetje naast de kwestie argumenteerde, dan maak je de luisteraar ook nog wijzer.

Statistieken in de sport zijn erg waardevol, maar worden er te pas en te onpas bij gesleurd. Al te lang zijn ook foute statistieken gehanteerd om prestaties te beoordelen. Helemaal als het teamprestaties betreft. Dan beter geen statistiek.

Het meest opvallende voorbeeld van fout gebruik is honkbal. Daar verkeek men zich al een eeuw lang op de prestaties van slagmannen omdat men op de verkeerde data focuste. Tot ene Billy Beane zich met de zaak bemoeide en compleet andere cijfers vroeg om spelers te beoordelen.

Hij baseerde zich op *sabermetrics*, een wiskundig

model dat door heel slimme fans was ontwikkeld. Beane won met zijn Oakland Athletics nooit de World Series, maar eindigde traditioneel altijd hoger dan zijn payroll liet uitschijnen. In de Amerikaanse profsport heet dat ‘goed bezig’. Het verhaal is verfilmd in *Moneyball*, met Brad Pitt als Billy Beane.

Cijfers bewijzen veel, maar niet alles, niet altijd, en vooral niet in alle sport. Balbezit in voetbal is zo’n statistiek. Dat is een erfenis van Johan Cruyff. “Als wij de bal hebben, kunnen hun niet scoren.” Balbezit in voetbal is als op kop rijden in het wielrennen. Was het aantal kilometers per kop een maatstaf, dan hadden Thomas De Gendt en Tim Declercq (voor beiden doe ik mijn hoed af, daar niet van) onder hun beiden alle klassiekers gewonnen.

Statistieken zijn pas relevant als er genoeg acties zijn, liefst nog repetitief van aard. Iemand zou Hein Vanhaezebrouck en al die andere coaches in het voet-

Voetbal en toeval verschillen één letter, de b, van bal. Het is de meest oneerlijke sport ter wereld

balspel er moeten op wijzen dat ze niet met volleybal, basketbal, honkbal of handbal bezig zijn. Een volleybalploeg die meer aanvalt dan de andere zal meestal de winnende partij zijn. Een basketbalploeg die twintig shots meer neemt, idem, al zal het uiteindelijke resultaat afhangen van het slaagpercentage.

Voetbal is een heel apart spel en dat heeft niets van doen met de fysieke prestatie, want die is bijvoorbeeld minder dan in hockey. Evenmin met tactiek,

want basketbal, volleybal en vooral ijshockey zijn oneindig veel complexer. Voetbal is een buitenbeentje in de spelsporten door de lage score.

Op deze plaats in de krant moet het bij tijd en stond worden herhaald: voetbal en toeval verschillen één letter, de b, van bal. In geen sport wordt zo weinig gescoord als in voetbal. Bijgevolg is voetbal de meest oneerlijke sport ter wereld.

Een ploeg kan met 20 procent balbezit en zonder één open doelkans een wedstrijd winnen van een ploeg die hen tegen het doel drukt en twintig *shots on target* heeft. Daarom wordt in voetbal zoveel belang gehecht aan efficiëntie, daarom zijn spelers die makkelijk creëren, vlot afwerken of van een halve kans een hele maken, zo duur in de aanschaf.

Baseballlegende Billy Beane is overigens vorig jaar aandeelhouder geworden van AZ Alkmaar, een kleine ploeg die altijd innovatief te werk moest gaan om geregeld een prijs te pakken. Benieuwd of ze daar nu met andere statistieken werken.